

процесі навчання на I–II курсах ВНЗ;

- критеріїв оцінювання знань, рухових умінь і навичок до систематичного використання фізичних вправ різної спрямованості в повсякденному житті студентів;
- методичних розробок із питань організації та проведення самостійних занять фізичними вправами в позанавчальний час;
- практичних занять та блоку модульно-рейтингового контролю за динамікою змін фізичного стану студентів відповідно до вимог навчальних нормативів, державних тестів, критеріїв оцінювання рухової та функціональної підготовленості студентів спеціальної медичної групи;
- контролю процесу викладання фізичного виховання студентам СМГ та керівництво ним.

Висновки. Одним із головних завдань процесу стимулювання пізнавальної діяльності студентів на заняттях із фізичного виховання є активізація фізкультурного інтересу, оскільки без цього психологічного механізму не може здійснюватися розвиток мотиваційної та емоційної сфер людини у фізкультурній діяльності. Розв'язання цієї проблеми поєднано з двома головними завданнями при підготовці студентів до професійної діяльності та організації самостійного життя: по-перше, сприяти найбільш повноцінному відображенню й розкриттю у свідомості студентів значення фізкультурної діяльності для майбутнього професійного та особистісного становлення; по-друге, на цій основі спонукати та підтримувати відповідне ставлення до всіх структурних компонентів фізкультурної діяльності, яке було б наповнене готовністю самостійно здобувати інформацію, вільно оперувати набутими фізкультурними знаннями, реалізовувати уміння та навички в практичній діяльності. Розв'язання цих завдань значною мірою забезпечує поєднання розвитку та навчання, показником та однією з форм відображення якого є фізкультурний інтерес.

Література.

1. Безропильний О. П. Виховання в учнів інтересу до фізичної культури шляхом удосконалення методичного забезпечення шкільних спортивних майданчиків / О. П. Безропильний // Фізичне виховання дітей і молоді. – К., 1990. – Вип.13. – С. 33.
2. Бех І. Д. Виховання особистості : У 2 кн. / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2003. Кн.1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. – 280 с. Кн.2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади. – 344 с.
3. Божович Л. И. Проблемы формирования личности. / Л. И. Божович – Воронеж : НПО МОДЭК, 1995. – 352 с.
4. Власюк Г. І. Виховання у старшокласниць прагнення до здорового способу життя: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Г. І Власюк. – К., 1995. – 191 с.
5. Дубогай О. Д. Методика фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп / О. Д. Дубогай, А. В. Цьось, М. В. Евтушок. – Луцьк : Східно-європейський Національний університет імені Лесі Українки, 2012. – С. 276–277
6. Дубогай О. Д. Мотивація до занять фізичними вправами. Бібліотека шкільного світу. / О. Д. Дубогай //Здоров'я та фізична культура. Бібліотека. – К. : 2006. – 145с. – (Фізкультура як складова здоров'я та успішного навчання дитини).
7. Матова М. А. Взаимосвязь характеристик психомоторики и познавательных способностей у школьников-подростков / М. А. Матова // Теория и практика физической культуры. - 1988. - № 9. - С. 22-24.
8. Сериков В. В. Личностно ориентированное образование / В. В. Сериков // Педагогика. – 1994. – №5. – С. 16–21.
9. Dubohai Oleksandra. Formation of a value-oriented competence of students from special medical groups in doing regular exercises./ Dubohai Oleksandra, Yevtushok Maryna, Filatova Zoya. // Journal of Health Sciences. Radom University in Radom. – Poland, 2014 – № 4(15). – P.141–148
10. Goodstadt M. S. Health promotion and the bottom line: What works? Health communication? – 1995.

Єрмоленко О.В., Єрмоленко М. В.

Донбаська державна машинобудівна академія, м. Краматорськ

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКИХ ІННОВАЦІЙ В НАЦІОНАЛЬНІЙ СФЕРІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ

У статті розглядаються питання застосування адаптованих організаційно-управлінських інновацій в національній сфері фізичного виховання та спорту.

Ключові слова: організаційні нововведення, управлінські інновації, фізичне виховання та спорт.

Єрмоленко А.В., Єрмоленко М.В., *Научно-теоретические аспекты применения организационно-управленческих инноваций в национальной сфере физического воспитания и спорта.* В статье рассматриваются вопросы применения адаптированных организационно-управленческих инноваций в национальной системе физического воспитания и спорта.

Ключевые слова: организационные нововведения, управленческие инновации, физическое воспитание и спорт.

Yermolenko O. V., Yermolenko M. V. *Scientific-theoretical aspects of organizational and management innovations in the national system of physical education and sport.* The article discusses the use of adapted organization and management innovations in the national system of physical education and sport. According to the scientists of national system of physical education and sport should be the basis of psychophysical reproduction potential of the people, promote health and improve the physical fitness of the population out of the national system of physical education and sport at the level of world health standards. Ukraine has not fully defined the priority goals and tasks of physical education and sport, still kept some negative trends braking process, which include issues of effective management system. Analysis of the design of regulations and conceptual directions of the system indicates that among the main issues to be addressed, there are a number of problems of effective management system. Therefore, with these shortcomings organizational and

managerial nature, there is an urgent need for the use of adapted organizational and managerial innovations in the social economic substructure substructure which is physical education and sports. There is no objection to the fact that the level of development of physical education and sport is in a certain dependence on organizational coherence management mechanism that guides ongoing development of the industry through collaboration and a clear delineation of powers of state bodies, carrying out a clear program of action for the proceedings of public policy of its development, determine the place and role of NGOs in these processes. Trends in the industry indicate the presence of integration processes aimed at aligning national standards administrative sphere of physical culture and sports to the level of leading countries. Management innovation eventually transform the very way of functioning or a certain system and will achieve effective results. Using adapted organizational and managerial innovations in the national system of physical education and sport will form part of effective management. Quality activities which will implement the declared strategic directions of the state system and create the necessary conditions for sustainable functioning.

Key words: *organizational innovations, management innovations, physical education and sport.*

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасні ринкові умови розвитку держави постійно підвищують рівень вимог до якості показників стану та функціонування складових соціально-економічної сфери, де фізичне виховання та спорт займають одне з провідних місць як досить потужний засіб розвитку громадянського суспільства.

Фізичне виховання та спорт розвиваються разом із соціокультурними перетвореннями, домінуючими ідеологіями та певними цінностями суспільства. Тому це дуже складна система, де одна з її властивостей як галузі заключна в тому, що вона являє собою багаторівневу систему спеціальних фізкультурних державних закладів і громадських об'єднань. Взаємодія відповідних закладів та об'єднань, останнім часом, здійснюється неефективно, існує багато проблем з обґрунтуванням методології прийняття рішень. В процесі такого управління виникає асинхронність дій всередині системи, що призводить до негативних, гальмівних процесів всередині галузі [3, с. 112].

Відсутність обґрунтованої концепції управління не дозволяє сфері реалізовувати її соціальні функції. Тому актуальним завданням на сучасному етапі розвитку сфери фізичного виховання є розробка та впровадження організаційно-управлінських інновацій. Що в свою чергу вимагає перегляду усталених стереотипів управлінського мислення та переходу до нових форм, методів і способів управління, яке було б зорієнтоване виключно на інноваційний тип розвитку, адже поява і впровадження інновацій висувають відповідні вимоги до системи менеджменту, якісно нового рівня поведінки учасників процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розбудову національної системи фізичного виховання, її докорінне реформування, модернізацію в своїх працях розглядали Г.Л. Апанасенко, В.Г. Ареф'єва, Г.А. Єдинак, Л.В. Волков, В.П. Горашук, В.Г. Григоренко, В.М. Судакова. Значний внесок у розвиток теорії і практики державного управління сферою фізичного виховання та спорту внесли О. М. Жданова, В. І. Мудрик, І. І. Приходько, С. Г. Сейранов. Проблеми управління сферою фізичного виховання та спорту розглянуті в роботах таких вітчизняних вчених, як: В. М. Гузар, Ю. І. Довгенько, М.В. Дутчак, В. А. Жуков, В. В. Затилкін, В. М. Платонов та інші. Теоретико-методичним і практичним аспектам розробки і впровадження інновацій у сфері організації та управління, впливом інновацій на розвиток певної сфери діяльності, займалися як вітчизняні, так і зарубіжні вчені, зокрема І. Шумпетер, П.Ф. Дракер, Г.Р. Летхем, Дж. Холбек, А.Н. Алексєєв, Н.М. Власова, Л.П. Гончаренко та інші.

За твердженням вчених вітчизняна сфера фізичного виховання та спорту повинна стати основою відтворення психофізичного потенціалу народу, зміцнення здоров'я й підвищення фізичної підготовленості населення, виходу вітчизняної сфери фізичного виховання та спорту на рівень світових оздоровчих стандартів. Але це не просте завдання, тому що в Україні не до кінця визначені пріоритетні цілі та задачі реформування сфери фізичного виховання та спорту, продовжують зберігатися окремі негативні тенденції процесу, до яких відносять проблеми ефективного управління сферою.

Аналіз наукових досліджень з проблеми вказує на необхідність значного доопрацювання засобів, методів та форм управління сферою фізичного виховання та спорту з урахуванням специфіки діяльності.

Формулювання мети та завдань роботи.

Метою роботи є науково-теоретичне обґрунтування адаптації організаційно-управлінських інновацій та визначення умов їх впровадження в систему менеджменту національної сфери фізичного виховання та спорту.

Відповідно до мети дослідження нами поставлені наступні **завдання**:

1. Дослідити функціонування сфери фізичного виховання та спорту в сучасних умовах.
2. Здійснити аналіз даних літературних джерел з питань організаційно-управлінських інновацій.
2. Обґрунтувати необхідність пошуку та визначити конкретні складові елементи адаптованих організаційно-управлінських інновацій враховуючи специфіку діяльності національної сфери фізичного виховання та спорту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналізуючи сучасний стан функціонування національної сфери фізичного виховання та спорту різних груп населення з впевненістю можна констатувати, що відповідна галузь знаходиться в системному кризовому становищі. Про це свідчать, наприклад, показники індивідуального здоров'я населення, яке з року в рік демонструє стійку тенденцію до погіршення, особливо це стосується молодого покоління. Недостатнє фінансування з державного бюджету ремонту та реконструкції спортивних споруд привело до неможливості експлуатації великої кількості об'єктів. Так, з 1991 року мережа фізкультурно-спортивних споруд скоротилася на 40 %. Якість підготовки вітчизняних спеціалістів сфери фізичного виховання та спорту незадовільна. Основним фактором низького рівня підготовки кадрів з фізичного виховання є злиденне становище спеціалістів, принижених низьким рівнем заробітної плати і відсутністю престижу працівника сфери фізичного виховання та спорту. Відомо, що із тої кількості спеціалістів які готуються в спеціалізованих навчальних закладах освіти, працювати в галузі залишаються лише 20 %. Не треба забувати також про систему підготовки та перепідготовки спеціалістів сфери, а також нормативно-правове забезпечення, які потребують суттєвого вдосконалення [6, с. 37].

Зазначені негативні тенденції можна об'єднати в систему *об'єктивних факторів*. Але, чомусь ніхто не згадує про те, що

рушійною силою будь яких суспільних перетворень була і залишається діяльність людини. Наявність об'єктивних негативних факторів залежить від дій людини, спеціалістів управлінців відповідної галузі, *фактору суб'єктивного*. Саме спроможності ефективно здійснювати управління сферою фізичного виховання повинно нівелювати анахронізм системи та значно покращити кількісні та якісні показники діяльності.

Україна позиціонує себе активним учасником світового співтовариства, поділяючи концептуальні погляди на суспільно-економічний розвиток держави. Відомо, що світове співтовариство надає пріоритетне значення розвитку галузі фізичного виховання та спорту різних груп населення. Важливим аргументом на користь європейської спортивності є обов'язкові заняття загальною фізичною підготовкою в школах, коледжах, та вищих навчальних закладах освіти, а також залучення до масового спорту у вільний час значної кількості дорослого населення. Така ефективність занять з фізичного виховання в більшості випадків детермінована забезпеченістю процесу дієвим та результативним управлінням [5].

Незважаючи на всі негаразди, завдяки активним інтеграційним процесам, в нашій державі зрушила з місця реформа сфери фізичного виховання та спорту, хоча вона і має поки що декларативний характер. Про це, свідчить Указ Президента України «Про національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» від 09.02.2016 № 42/2016, прийнята «Концепція реформування сфери фізичного виховання та спорту (основні положення)», підготовлений проект Закону України «Про фізичне виховання та спорт», а також проект «Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року».

Узагальнюючи зміст проектних нормативно-правових актів, треба звернути увагу на те, що фахівці серед основних проблем які потребують вирішення виділяють цілу низку проблем управління сферою. По-перше, це надмірна участь держави в сфері спорту в якості єдиного суб'єкта управління. Такий режим функціонування зумовлений необхідністю слідування законодавчо закріпленим правилам організації та управління на принципах соціалістичної економіки планування та непрозорого розподілення ресурсів, а в умовах ринкової економіки такий спосіб здійснення управління не дає бажаного результату. По-друге, завадою розвитку сфери фізичного виховання та спорту є низький рівень участі громадянського суспільства. Інститути громадянського суспільства є фактично не задіяні або мають слабкий рівень співпраці з органами державної влади та місцевого самоврядування за рахунок витіснення їх державою як суб'єктом управління. По-третє, наявна відсутність фактичної взаємодії між суб'єктами спортивної сфери, або наднизький ступінь такої взаємодії [2, с. 2; 1, с. 3].

Маючи перераховані недоліки організаційно-управлінського характеру, постає нагальна потреба у залученні адаптованих організаційно-управлінських інновацій з економічної підструктури в соціальну підструктуру якою є фізичне виховання та спорт.

Відомо, що в основі будь-якої інноваційної діяльності знаходиться розробка та впровадження нововведень, які носять новаторський характер. На перший план при впровадженні певних інновацій, як правило, виходять змінюваність, орієнтація на впровадження та поширення нововведень.

Відповідно до економічної теорії, організаційно-управлінськими інноваціями прийнято називати зміни в системі управління компанією для досягнення цілей її функціонування та розвитку, а також підвищення ефективності функціонування та конкурентоспроможності. Якщо розглядати зазначені категорії терміна окремо, то організаційним нововведенням треба вважати освоєння нових форм та методів організації та регламентації діяльності, зміну співвідношення сфер впливу структурних підрозділів, соціальних груп або окремих осіб організації. Між працівниками в організації формується густа мережа горизонтальних та вертикальних зв'язків, що вимагає чіткої координації та регулювання. Саме цим і займається система управління, за допомогою якої приймаються та приводяться у виконання рішення, спрямовані на досягнення поставлених організацією цілей. А управлінські нововведення визначають цілеспрямовану зміну складу функцій управління, організаційних структур та організації процесу управління, методів роботи апарату управління [4, с. 108; 8, с. 38].

Отже, не викликає заперечень той факт, що рівень розвитку системи фізичного виховання та спорту перебуває у певній залежності від організаційної злагодженості управлінського механізму, який скеровує поступальний розвиток сфери завдяки взаємодії і чіткому розмежуванню повноважень державних органів влади, органів місцевого самоврядування та громадських організацій. Проведенню чіткої програми дій щодо провадження державної політики з її розвитку, визначення місця та ролі громадських організацій у цих процесах [1, с. 15].

Розглянувши досвід провідних фахівців у сфері менеджменту з проведення інноваційної управлінської діяльності ми дійшли висновку, що організаційно-управлінські інновації в сфері фізичного виховання повинні базуватись на застосуванні специфічних принципів управління, які забезпечують конкурентоспроможність та інноваційність діяльності сфери, застосуванні розширеного змісту «класичних» та «модернізованих» управлінських функцій, застосуванні технологій моделювання організаційних структур управління, колективного планування розвитку сфери [4, с. 119].

До таких *принципів* ми віднесли: принцип науковості, принцип законності, принцип соціальної спрямованості, принцип об'єктивності, принцип комплексності і системності, принцип гласності, принцип гуманізму, принцип розподілу влад, принцип конкретності, принцип децентралізації, принцип єдності дій, принцип підпорядкованості інтересів, принцип скалярного ланцюга, принцип стабільності персоналу, принцип ініціативи.

На підставі сучасних підходів теорії управління організаційно-управлінські інновації в сфері фізичного виховання та спорту пропонуємо групувати за наступними видами:

1. Організаційні нововведення – повинні бути пов'язані з освоєнням нових форм і методів організації та регламентації діяльності, зміною співвідношення сфер впливу структурних підрозділів. Між управлінським персоналом (державні та громадські організації) сфери формується мережа горизонтальних і вертикальних зв'язків (принцип координації);

2. Структурно-функціональні та управлінські нововведення – повинні передбачати ієрархічну взаємодію окремих частин єдиного комплексу, а також повинні бути засновані на балансуванні двох принципів: *принципу централізації* управління, а саме зосередження стратегічних і найбільш важливих рішень в одних руках (держава), та *принципу децентралізації*, делегуванні повноважень підпорядкованому органу управління (громадська організація, структурний підрозділ, посадова особа) приймати у

певних рамках рішення або віддавати розпорядження. Окремо треба зазначити про соціально-економічні нововведення, які повинні передбачати інновацію ресурсів з метою організації найбільш ефективних зв'язків у системі.

Враховуючи перераховані змістовні компоненти формування організаційно-управлінських інновацій ми пропонуємо адаптувати, враховуючи специфіку управління сферою фізичного виховання і спорту, з метою подальшого активного застосування, наступні організаційно-управлінські інновації: *функціонально-вартісний аналіз, активний та агресивний маркетинг, корпоративні інформаційні системи, збалансовану систему показників ефективності, аутсорсинг, бенчмаркінг, механізми саморозвитку.*

Використання організаційно-управлінських інновацій з часом дозволить трансформувати сам спосіб функціонування сфери фізичного виховання та спорту, що в свою чергу дозволить досягти ефективних результатів діяльності.

Висновки. Підводячи певні підсумки, ми маємо можливість констатувати наступне:

1. Загальний аналіз функціонування національної сфери фізичного виховання та спорту в сучасних умовах дозволив виявити суттєві недоліки діяльності суб'єктивного характеру до яких належить незадовільний стан системи управління.

2. Використання адаптованих організаційно-управлінських інновацій в національній системі фізичного виховання та спорту дозволить сформувати ефективну управлінську складову. Якісна діяльність якої допоможе втілити в життя задекларовані державою стратегічні напрямки розвитку масового спорту і активного залучення до цього процесу різних груп населення.

Перспективами подальших досліджень вважаємо систематизацію та класифікацію адаптованих організаційно-управлінських інновацій з урахуванням особливості сфери фізичного виховання і спорту.

Література

1. Горбенко О.В. Науково-методичне обґрунтування кадрової потреби сфери фізичної культури і спорту в Україні : автореф. дис... канд. наук. з фіз. виховання та спорту : [спец.] 24.00.02.«фіз. культура, фіз. виховання різних груп населення» / Горбенко О. В.; ЛДУФК. – Л., 2002. – 19 с.

2. Концепція реформування сфери фізичного виховання та спорту (основні положення) [Електронний ресурс]/ Міністерство молоді та спорту України. – Режим доступу: www.dsmsu.gov.ua/index/ua/material/15363. – Дата звернення: 15.01.2017 – Назва з екрана.

3. Приходько І. І. Організація і менеджмент фізичної культури : навч. посіб. для студ. на-пряму «Фізичне виховання» / І. І. Приходько. – Х. : Цифрова друкарня № 1, 2013. – с. 110 – 117.

4. Чухрай Н.І. Організаційно-управлінські інновації в економіці, що спирається на знання / Н.І. Чухрай // Інновації: проблеми науки і практики. — Харків: ІНЖЕК, 2006. — с. 107 — 133.

5. International Charter of Physical Education et Sport, UNESCO; Charter of International Document 21.11.1978.

6. Mudrik V. I., Leonov O. Z., Mudrik I. V. et aliis. Organicism et emendatiorem basics physical education alumni instituta studiorum superiorum: monograph / Mudrik V. I., Leonov O. Z., Mudrik I. V., Il'chenko A. I., Kozak E. P. // Edited by Mudrik V. I. – K.: Pedagogical cogitatio, 2010. – 192 pages.

7. Oslo Manual: Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data, [3rd Edition OECD/EC, 2005] / перекл. з англ. та наук. ред. Андрощук Г. О. – К. : УкрІНТЕІ, 2009. – 163 с.

8. Proposed Guidelines for Collecting and Interpreting Technological Innovation Data: Oslo Manual. Paris: OECD, Eurostat, 1997. – с. 37-42.

Жамардїй В.О.

**Вищий державний навчальний заклад України
“Українська медична стоматологічна академія”, м. Полтава**

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ІЗ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗАСОБАМИ ФІТНЕС-ТЕХНОЛОГІЙ

У статті проаналізовано теоретичні й методичні аспекти програмно-методичного забезпечення дисциплін із фізичного виховання засобами фітнес-технологій, здійснено аналіз нормативних документів, що регулюють навчально-виховний процес фізичного виховання студентів, розкрито основні напрями фізичного виховання та окреслено провідні напрями вдосконалення навчальних занять із фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів.

Ключові слова: здоров'я, студенти, фізична підготовленість, фізичне виховання, фітнес, фітнес-технології.

Жамардїй В.А. *Теоретическое обоснование программно-методического обеспечения дисциплин по физическому воспитанию средствами фитнес-технологий. В статье проанализированы теоретические и методические аспекты программно-методического обеспечения дисциплин по физическому воспитанию средствами фитнес-технологий, осуществлен анализ нормативных документов, регулирующих учебно-воспитательный процесс физического воспитания студентов, раскрыты основные направления физического воспитания и обозначены ведущие направления совершенствования учебных занятий по физическому воспитанию студентов высших учебных заведений.*

Ключевые слова: здоровье, студенты, физическая подготовленность, физическое воспитание, фитнес, фитнес-технологии.

Zhamardiy V.O. *Theoretical study of program and methodological support of physical education by means of fitness technology. The article analyzes the theoretical and methodological aspects of program and methodological support of physical education by means of fitness technology. The analyz of regulations governing the educational process of physical education students is done.*

The basic areas of physical education and key areas for improvement classes of physical education of university students are